

تحلیل پارامترهای مؤثر بر میزان توجه رانندگان به تابلوهای راهنمایی و رانندگی در مناطق شهری

امیرمسعود رحیمی^۱، مجتبی کاظمی^۲

amrahimi@azu.ac.ir
mojtaba.kazemi@azu.ac.ir

خلاصه

تصادفات ترافیکی با هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم؛ همراه می‌باشند. به طور متوسط هزینه‌های ناشی از تصادفات ترافیکی حدود ۲,۵ درصد تولید ناخالص ملی کشورها را در بر می‌گیرد، که در ایران هزینه‌هایی بیش از این مقدار برای آن برآورد شده است. از میان عوامل مختلف دخیل در تصادفات ترافیکی، عامل انسانی نقشی بسیار بارز و پیچیده دارد. درک رفتارهای انسان‌ها بدلیل یکسان نبودن سیستم فیزیکی بدن و حالات روحی و روانی آنها، بسیار کار را مشکل نموده است. از این رو جهت دستیابی به بهترین حالات شناخت رفتاری انسان‌ها در تصادفات ترافیکی، استفاده از روش‌های آماری مبتنی بر نمونه‌گیری در جامعه مورد مطالعه بهترین تکنیک در تحلیل علوم رفتاری می‌باشد. مهم‌ترین شاخصه‌های مورد بحث در تحلیل عامل انسانی، پارامترهای سن و جنسیت در اکثر تحقیقات پیشین بوده است. نکته حائز اهمیت آن است که رفتار رانندگان فقط به سن و جنسیت خلاصه نشده، بلکه پارامترهای دیگری همچون شغل، درآمد، وضعیت تاهل و ...؛ رفتار انسان (راننده) را تحت الشعاع خود قرار می‌دهد. در این مقاله جهت تفسیر و نمایش الگوی رفتاری رانندگان از مدل‌سازی‌های خطی چندگانه استفاده شده است. رانندگان هنگام مواجهه و رؤیت تابلوهای راهنمایی و رانندگی، برحسب شرایط و تجزیه و تحلیل درونی خود، مقداری توجه نسبت به تابلو از خود نشان می‌دهند. در صورت ناکافی بودن این توجه، وقایع و رخدادها ناگوار ترافیکی حادث می‌گردد. مطالعه موردی این تحقیق، یک نمونه ۴۴۸ موردی از جامعه رانندگان (مبتنی بر شیوه پرسشگری) را در برمی‌گیرد. با انجام تجزیه و تحلیل‌های آماری و با تکیه بر مدل‌سازی‌های ریاضی، نتایج قابل قبول و در خور توجه برای پارامترهای بیشتری علاوه بر سن و جنسیت بدست آمده است.

کلمات کلیدی: تابلوهای راهنمایی و رانندگی، میزان توجه رانندگان، مدل‌های خطی چندگانه.

۱. مقدمه

تصادفات ترافیکی در حال حاضر به صورت یک معضل اجتماعی در سطح جهان مطرح است که همه ساله جان تعداد زیادی از مردم را گرفته و هزینه‌های هنگفتی را به جامعه وارد می‌نماید. بر اساس اعلام سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور، تعداد کل کشته‌شدگان و مجروحین تصادفات درون و برون‌شهری سال‌های ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۸ برای کشور طبق جدول ۱ می‌باشد [۱].

جدول (۱): تعداد کشته‌شدگان و مجروحین تصادفات درون‌شهری و برون‌شهری کشور

عنوان	سال	۸۰	۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸
تعداد کل کشته‌شدگان		۲۰۰۰۰	۲۲۰۰۰	۲۶۰۰۰	۲۶۰۰۰	۲۸۰۰۰	۲۸۰۰۰	۲۳۰۰۰	۲۳۰۰۰	۲۳۰۰۰ ^۱
تعداد کل مجروحین		۱۱۸۰۰۰	۱۶۷۰۰۰	۲۲۲۰۰۰	۲۴۶۰۰۰	۲۷۴۰۰۰	۲۷۷۰۰۰	۲۴۵۰۰۰	۲۷۳۰۰۰	۲۹۵۰۰۰

۱- تعداد کشته‌شدگان برون‌شهری در سال ۱۳۸۸، ۱۳۵۰۰ نفر بوده است.

۱- دکتری مهندسی و برنامه‌ریزی حمل و نقل، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زنجان.
۲- کارشناس ارشد عمران گرایش راه و ترابری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زنجان.